

לעילוי נשמת רגינה בת מסעודה

היום נלמד בעזרת ה':

מועד קטן דף ז

למדנו במשנה לעיל - רבי יהודה אומר (במשנה הגירסא 'וחכמים אומרים') בשדה האילן שיש הפסד מרובה מותר לצודם כדרכו, אבל בשדה האילן שאין הפסד מרובה צריך לצודם על ידי שינוי במעשה הציידה:

כדרכו: חופר גומא ומניח שם מצודה, והבעלי חיים יוצאים מחוריהם דרך הגומא ונלכדים במצודה.

שלא כדרכו: את החפירה של הגומא עושה בשינוי - שנועץ שיפוד בקרקע ומכה עליו בקרדום (= מין פטיש) כדי שיכנס בתוך הקרקע, ואח"כ מנענע את השיפוד לכאן ולכאן כדי שיצאו משם וילכדו במצודה, אבל אסור לו לחפור ממש גומא, שעליו לשנות בכל מה שאפשר. [והמפרש ביאר שנועץ שיפוד במקום שהם מצויים, ומכה עליו בקרדום כדי שיכנס בתוך הקרקע, ומרכך את האדמה וממערך אותם].

למדנו במשנה לעיל - ומקרין את הפרצה במועד, כלומר שבחול המועד מותר רק לתקן את הפרצה בגדר השדה, אבל לא לבנות גדר מתחילה:

הוצא: ענפי דקל. דפנא: ענפי עץ ערמונים.

צר בצרור וכו': מסדר אבנים זה על זה כדרך בנין אבל לא טח ביניהם בטיט.

אמר רב חסדא: מה שאמרנו שמותר לו לתקן רק בבנין ארעי (כגון בהוצא ודפנא או באבנים ללא טיט) זה רק בכותל גינה שאין לו הפסד גדול אם יכנסו שם אנשים, אבל בכותל חצר בונה כדרכו לפי שיש לו הפסד גדול אם יכנסו שם גנבים ויגנבו את ממונו.

כותל הגוחה: כותל הנוטה ומשופע לרשות הרבים, סותר ובונה כדרכו (בחול המועד) מפני הסכנה (= שלא יפול על ההולכים ברה"ר). ומכאן ראייה לרב חסדא (= שהרי לאחר שסתר אותו מפני הסכנה התירו לו לבנותו שוב מפני הגנבים שלא יכנסו לחצרו).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

דחייה: שם התרנו לו לסתור מפני הסכנה, ומה שהתרנו לו לבנותו שוב, שמא אם לא נתיר לו ימנע ולא יסתור.

ואיכא דאמרי: יש שהביאו את הברייתא של 'כותל הגוחה' כקושיא על רב חסדא - שרק מפני הסכנה התירו לו ולא מפני הפסד, ומדוע רב חסדא התיר אף בכותל חצר שאין בו סכנה?

רב חסדא מתרץ: שם בברייתא התירו לו לסתור ולבנות משום הסכנה, ואני התרתי רק לבנות ולא לסתור!

קושיא: א"כ לשיטתך שהברייתא תתיר רק לסתור ולא לבנות, שהרי לאחר שסתר כבר אין סכנה!

רב חסדא מתרץ: אם לא תתיר לו לבנות לאחר שסתר, הוא ימנע ולא יסתור ותישאר הסכנה.

אמר רב אשי: אף משנתנו שאמרה 'ובשביעית בונה כדרכו' מדוייקת כרב חסדא, שהרי לא יתכן שהמשנה עוסקת בחצר, שהרי פשוט שמותר לבנות כותל חצר בשביעית, אלא בהכרח שהיא עוסקת בגינה, והחידוש הוא שבשביעית יכול לבנות כותל גינה כדרכו למרות שזה נראה כאילו שבונה אותו כדי לשמור פירותיו (= דבר האסור בשביעית), אבל במועד אסור לו לבנות כדרכו, וזה ממש כדברי רב חסדא.

משנה: **אדם שיש בו נגע עליו להראותו לכהן, והכהן קובע האם הוא טמא או טהור.**

לדעת ר"מ - הכהנים רואים את הנגעים בחול המועד רק להקל, כלומר שאם הכהן רואה שהנגע טהור אומר לו 'טהור אתה', לפי ששמחה היא לו. אבל לא להחמיר, כלומר שאם הכהן רואה שיש לו נגע טמא, ישתוק ולא יאמר לו 'טמא אתה', שאם יטמאנו עליו לצאת מחוץ למחנה כדן מצורע, ונמצא שמצערנו במועד, והתורה אמרה **"וְשִׁמְחֶתָּ בְּחִגְרֶךָ"**.

לדעת חכמים - לא רואים נגעים במועד כלל, לא להקל ולא להחמיר, לפי שאם יראנו הכהן והוא יראה שיש לו נגע טמא, הרי שהוא חייב לומר לו 'טמא אתה' ואסור לו לשתוק, ולכן עדיף שלא יראו נגעים במועד כלל, שכל זמן שלא טימאו הכהן הרי הוא טהור, שטומאת המצורע תלויה בכהן, וכל עוד לא ראהו הרי הוא טהור.

גמרא: אדם שיש בו נגע צרעת הולך להראותו לכהן. אם מראה הנגע ודאי (כתם לבן בדרגת לובן המטמא, וכן יש בו גם סימן טומאה כגון שער לבן) הכהן מטמא אותו כ'מצורע מוחלט'. אבל אם אינו ודאי (אין בו סימן טומאה) הכהן מסגיר אותו שבעת ימים כ'מצורע מוסגר', ורואהו שוב לאחר מכן. אם התפשט הנגע או שהתוסף בו סימן טומאה הרי הוא מוחלט, ואם לאו הוא שב ומסגירו שבעת ימים. אם הנגע התפשט או שנוסף בו סימן הוא 'מוחלט', ואם עדיין נשאר הנגע בעינו הוא מטהרו. מצורע שנטהר צריך לספור שבעת ימים.

נראין דברי רבי מאיר במוסגר: רבי אומר שמותר לכהן לראות 'מצורע מוסגר' בחול המועד כדעת רבי מאיר, אבל לא 'מצורע מוחלט' כדעת רבי יוסי.

רבא מבאר שלכולי עלמא אדם שיש לו כתם ועדיין לא ראהו הכהן – לא רואים את נגעו במועד, כי ראיית הכהן יכולה רק לטמאות אותו ולקלקל לו את שמחת החג.

מאיך מצורע מוסגר בסוף ההסגר הראשון שלו (לאחר שבעת ימים) – רואים את נגעו מכיון שבכל מקרה הכהן לא יטמא אותו כמוחלט (כי בהסגר ראשון, גם לדעת רבי יוסי הכהן יכול לשתוק ולא לטמאות -תוס') אלא או שיסגיר אותו הלאה, או שהוא יטהר אותו.

המחלוקת היא בסוף ההסגר השני – לדעת רבי מאיר הכהן יכול לשתוק ולא לומר את מה שראה, ולכן יראהו הכהן ואם הוא טהור יטהר אותו ואם הוא טמא ישתוק (וכל עוד לא הוציא הכהן מפיו את המילה 'טמא' הוא טהור). אבל לדעת רבי יוסי הכהן חייב לומר את מה שראה, ואם הוא טמא הוא 'מחליט' אותו ומקלקל לו את שמחת החג, ולכן הכהן לא רואה אותו כלל.

והתניא איפכא: שרבי אומר שאסור לראות 'מצורע מוסגר' כדעת רבי יוסי, אבל מותר לראות 'מצורע מוחלט' כדעת רבי מאיר?

הגמרא מתרצת שזו מחלוקת תנאים ואליבא דשיטת רבי. **'מצורע מוסגר' נשאר במחנה אבל אסור באשתו וכן 'בימי ספירו' (לאחר שהכהן פסק עליו טהור הוא סופר שבעת ימים), ואילו 'מצורע מוחלט' יוצא מחוץ למחנה אבל מותר באשתו.** השאלה היא איזה צער עדיף לאדם לסבול: הרחקה מבני אדם וקירבה לאשתו, או קירבה לבני אדם והרחקה מאשתו.

לדעת הברייתא השניה עדיף למצורע להיות בחברת בני אדם. ולכן מצורע מוסגר שעכשיו הוא נשאר במחנה (ואסור באשתו) - אסור לכהן לראותו במועד שמא הוא יקבע עליו 'מצורע מוחלט' שיוצא מחוץ למחנה (אפילו שאז היא מותר באשתו), אבל 'מצורע מוחלט' שהוא מחוץ למחנה - מותר לכהן לראותו שמא יטהר אותו ואז הוא ישוב למחנה (ויספור שבעת ימים באיסור קירבה לאשתו).

לדעת הברייתא הראשונה עדיף למצורע להיות מותר באשתו. ולכן 'מצורע מוסגר' בודק אותו הכהן כי גם אם יטמא אותו כ'מצורע מוחלט' הוא משמחו בכך שהוא מותר באשתו, אבל 'מצורע מוחלט' שמותר באשתו לא בודקו הכהן שמא יטהר אותו ויאסר באשתו בימי ספירו.

שובו לכם לאהליכם: לאחר מתן תורה הותרו ישראל בנשותיהן, לאחר שפרשו מהן שלושת ימים לפני מתן תורה.

רבי יהודה אומר **שבעת ימי ספירו:** כך גירסת רש"י כת"י (ולא גורסים את הפסוק ביחזקאל 'שבעת ימים יספרו לו'). כלומר דורשים את 'שְׁבַעַת יָמִים' שנאמר בפסוק הנ"ל "וַיָּשָׁב מִחוּץ לְאֹהֱלוֹ **שְׁבַעַת יָמִים**" שדוקא בימי הספירה הוא יושב מחוץ לאוהלו ואסור באשתו.

רבי יוסי ב"ר יהודה: חולק וסובר שאם התורה גילתה בימי ספירו שהוא מחוץ לאוהלו ק"ו בימי חילוטו.

יותם לא היה: עוזיהו המלך נצטרע בשנת 27 למלכותו ונשאר מצורע 26 שנה עד יום מותו, יותם בנו היה בן 25 במות אביו. נמצא שאימו התעברה מאביו בשנה הראשונה לצרעתו כשהיה 'מצורע מוחלט', כי היה מותר אז באשתו.

למימרא דבכהן תליא מילתא: שכל זמן שלא יטמא אותו הכהן הוא נשאר טהור.

ולכסותו: אם יש נגע בבגדיו. וכן ברגל: נותנים לכל אדם את הזמן עד שיעבור הגג.

רבי אומר אינו צריך: לא צריך ללמוד מהפסוק 'וּבַיּוֹם הַרְּאֹת בּוֹ בְּשָׂר חַי יִטְמָא', כי כבר לומדים זאת מק"ו מהפסוק 'וְצִנְה הִכְהֵן וּפְנֵה אֶת הַבַּיִת בְּטָרֶם יְבֹא הַכֹּהֵן לְרְאֹת אֶת הַנֶּגַע וְלֹא יִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בְּבַיִת' - שקודם שיבוא הכהן לראות אם יש נגע בקירות הבית מפנים את כל הכלים שבתוכו כדי שלא יטמאו כאשר יטמא הכהן את הבית. והרי שהכהן ממתין מלטמאות את הנגע לדבר הרשות, ק"ו לדבר מצוה כחתן ורגל. על כל פנים למדנו מברייתא זו שכל עוד הכהן לא טימא את הנגע הרי הוא טהור.

(המשך בדף הבא ↓)

משמעות דורשין: אין הבדל מהותי, אלא רק מאיזה פסוק ללמוד המתנה לחתן ולרגל.

דבר הרשות איכא בינייהו: שהלומד מהפסוק 'וביום הראות בו' סובר שממתינים רק לדבר מצוה, ואילו הלומד מק"ו מפינו את הבית לומד שממתינים גם לדבר הרשות (כמו שהמתינו לגבי כלים כך לגבי שאר נגעים).

ורבי יהודה מהתם: הגמרא מבארת שרבי יהודה לא למד ק"ו מנגעי בתים, מכיון שיש בהם חידוש מיוחד שגם הכלים שבתוכם נטמאים אפילו שהם 'פשוטי כלי עץ' (ללא בית קיבול) שאינם מקבלים טומאה בכל מקום.

ואילו רבי שלמד מנגעי בתים צריך גם את הפסוק של 'וביום הראות בו' - כי בנגעי בתים הטומאה אינה בגופו, והוא אמינא שבטומאה שבגופו (נגעי הגוף) לא ממתינים לדבר הרשות. ואילו מהפסוק 'וביום הראות בו' בלבד הוא אמינא שממתינים רק לדבר מצוה ולא לדבר הרשות.